

Naar det først er kommet saa vidt, at man veed, hvor man skal gaae hen for at faae paalidelige Oplysninger, kunne slike Reiser mulligt undværes for Fremtiden, men det vide de Herrer meget godt, at de stedlige Myndigheder ikke altid ere tilbøielige til at see med Statens Dine, men oftere see hen til Personer og Forhold i de Communer, hvori de befinde sig. Det er Svagheden ved stedlige Myndigheds Oplysninger. Det er ganske vist, at Personer paa Stedet i Reglen ere langt bedre og kunne være langt bedre underrettede end de Mænd, der en enkelt Gang besøge Communerne; men det, at man faaer at vide, hvor man skal henvende sig, tillægger jeg en ikke ringe Betydning.

Alberti: Da det ærede Thing har sat mig ind i det Udvalg, som behandler Statsrevisorernes Beretning om Statsregnskabet for 1864—65, og da jeg er bleven Formand for dette Udvalg, har jeg haat en Forpligtelse til at gjøre mig bekendt med de Actstykker, som vedrøre den jydsk Hypothekforening og Kammerherre Bretton, men jeg maa bemærke, at jeg derved har faaet en ganske anden Forestilling om disse Forhold end den, som det ærede Mindretal her forsøger. Jeg skal ikke gaae ind i mange Enkeltheder, men kun tillade mig kortelig at forelægge Thinget Hovedpunkterne i den hele Sag, og jeg troer, det er nødvendigt at fastholde disse, thi Thingets ærede Medlemmer kunne umuligt gjennemgaae hele dette Materiale af Undersøgelser, som udgjør adskillige Hundrede Folioblade. Jeg vil imidlertid, før jeg gaaer ind paa Hovedmomenterne, tilføie, at de Actstykker, som foreligge, ikke ere fuldstændige, men at der er andre Oplysninger, som man kunde ønske bragte tilveie for at faae en fuldstændig Mening i saa Henseende. Den jydsk Hypothekforening blev stiftet i 1858, og blandt dens Stiftere og første Bestyrere var Kammerherre Bretton. I 1859 erholdt denne af Hypothekforeningen det saa meget omtalte Laan i Staarupgaard, og nogen Tid efter blev

der offentlig fremsført Anker over, at der var givet ham et saa stort Laan, hvilket foranledigede Indenrigsministeren til at anstille Undersøgelser i saa Henseende. Efterat disse vare sluttede, skrev imidlertid Indenrigsministeren, som efter Lovgivningen skal paasee, at Creditforeninger bære sig lovligt ad, under 2den October 1860 til den jydsk Hypothekforenings Bestyrelse, at han, efter hvad der nu var oplyst, maatte ansee de mod Directionen og Kammerherre Bretton i Anledning af Laanet reiste Bestyrelser for ugrundede, og Sagen stod nu hen indtil 1863. Bladet „Fædrelandet“ gjorde da i en fulminant Artikel et Angreb paa Kammerherre Bretton for hans Forhold til den jydsk Hypothekforening, og nogen Tid efter indkom der til Indenrigsministeriet en Skrivelse fra Kammeraad Grandjean — den Mand, som havde kjøbt Staarupgaard af Kammerherre Bretton —, hvori han angreb denne og med stærke Farver stilbrede, hvorledes Kammerherre Bretton havde faaet for stort et Laan, og havde baaret sig urigtigt ad baade mod Hypothekforeningen og mod ham selv, idet han tillige navngav sig som Forfatter til Artiklen i „Fædrelandet“. Det var altsaa Kammeraad Grandjean, som imidlertid var bleven uenig med Kammerherre Bretton, der først skrev i Avisen uden Navns Underkrift og derefter indgav en Klage til Ministeriet. Der blev nu i 1863 af Justitsministeren nedsat en Undersøgelsescommissiön, som endte sine Arbejder i 1864, men jeg skal her overspringe, hvad der kunde siges om dennes Optraeden og de derved indvundne Oplysninger; jeg gaaer videre. Commissiönen var nedsat for at undersøge ikke blot den Staarupgaardsk Laansag, men ogsaa den jydsk Hypothekforenings Fremgangsmaade i det Hele, og dens Arbejder indkom, som sagt, i 1864 til Justitsministeriet. Den daværende Justitsminister (Casse) har idag allerede et Par Gange udtalt sin Mening om denne Sag, og i alt Fald er Resultatet mig nok, idet der ikke af ham blev reist nogen Action, hverken imod Hypothekforeningens tidligere eller imod dens